

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

po necelých třech letech se Vám do ruky dostává další monotematické číslo Zpráv památkové péče věnované památkám zahradního umění. Zatímco to předcházející se pokusilo o velmi široký průřez danou problematikou, tentokrát se podstatnou částí příspěvků jako vodící nit vine téma člověka jako tvůrce a ochránce. Přináší příběhy zahradníků, jejich zahrad a doby, ve které se jejich osudy spojily. Představovat osobnosti, nikoli pouze artefakty, které vzešly z jejich hlav a rukou, je dnes již běžnou praxí. U historických zahrad a parků je to o to důležitější, protože jejich vlastní existence je na každodenní lidské péči plně závislá. Památky zahradního umění nelze pověsit do galerie, při životě je udržují generace uživatelů a „udržovatelů“ – obětavých zahradníků, kterým nestačí jen umět, ale musí také vědět a cítit, protože žít s uměleckým dílem znamená ho nejen udržovat, ale také trochu přetvářet a doplňovat, aby vše tvořilo v danou chvíli vysoce estetický celek. Proto byl dobrý zahradník v historii velmi ceněn. Těm nejslavnějším se stavěly pomníky. Většina jejich jmen a osudů však bohužel zmizela pod nánosem velkých dějin. Následující příspěvky se pokusí některé z nich opět vynést na výsluní.

Najdete zde články o vrchních zahradnících knížecího rodu Lichtenštejnů a jejich vlivu na podobu Lednicko-valtického areálu i o téměř neznámých osobnostech pečujících o veřejné parky v Praze na přelomu 19. a 20. století. V tomto případě se jedná o velmi zajímavou sondu do zákulisí běžného života pražských sadů především z pohledu velké rozmanitosti úkolů řešených tehdejšími vedoucími zahradníky. Budete mít možnost seznámit se s osudy Josefa Rubliče, který se celý život snažil ochránit svěšené zahrady před zničením, což se ukázalo jako zásadní především při změně společenského řádu po druhé světové válce. Dílčí pohled na tvorbu velmi důležité osobnosti zahradnického oboru přináší i článek o Josefu Vaňkovi. Z bohaté projekční činnosti jeho ateliéru autorka vybrala opomíjený segment projektů řešících prostory určené dětem. Aby číslo získalo na pestrosti, najdete zde také stat' o jedné z nejkrásnějších kulturních krajin České republiky, nacházející se v okolí hřebčína v Kladrubech nad Labem, a o drobném zahradnickém detailu v podobě lemavek a obrub. Opomenuto není ani výzkumné téma, a to v příspěvku věnovaném zahradní archeologii nebo shrnutí deset let trvajících stavebně historických průzkumů v Květné a Podzámecké zahradě v Kroměříži.

Díky nejrůznějším fondům, nadacím i Ministerstvu kultury ČR probíhá památková obnova řady cených zahradních a parkových areálů a také výzkum v oblasti zahradní kultury. Bádání na tomto poli je v posledních letech velmi intenzivní a přineslo již řadu rozmanitých a sladkých plodů. Kromě metodik určených převážně odborné veřejnosti bylo vydáno i několik výpravných monografií. Také pod následujícími články nejdete dedikace k probíhajícím výzkumným projektům, což je potěšitelné. Jejich výstupy jsou většinou velmi čtivé, protože je, stejně jako příspěvky v tomto čísle, napsali lidé, kteří zahrady milují a chtějí se o své zážitky s nimi a v nich podělit. Dvěma osobnostem, které měly historické zahrady neobyčejně rády a udělaly mnohé pro jejich lepší budoucnost, bych ráda věnovala toto číslo časopisu ZPP. Jsou to pan Otokar Kuča a Petr Fencel.

Svět historických zahrad a parků je neobyčejně bohatý, pestrý a živý. Jako žádná jiná z památek nabízí tolik různých možností aktivního poznávání. Umělecky ztvárněná zahrada není příběhem o jednom geniálním tvůrčím duchu, který je nám nedostupný. Součástí jejího příběhu se může stát kdokoli, kdo vstoupí a bude se zde chovat s úctou a možná i přiloží ruku k dílu.

Podnětný čtenářský zážitek přeje

Ing. Lenka KŘESADLOVÁ, Ph.D.

Lenka Křesadlová

OBSAH

IN MEDIAS RES: PAMÁTKY ZAHRADNÍHO UMĚNÍ

- Lenka Křesadlová*, Zahradníci v Lednicko-valtickém areálu a jejich vliv na podobu zahradních úprav na přelomu 18. a 19. století / 3
- Jaromír Tlustý*, Zahradník Josef Rublič, téměř neznámá osobnost podílející se na ochraně památek zahradního umění aneb cesta ze šlechtické do státní zahrady / 14
- Jiří Janál*, Dynamické vodní prvky v kompozici Podzámecké zahrady v Kroměříži a jejich archeologický výzkum / 21
- Roman Zámečník; Zdeněk Novák*, Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladruzech nad Labem – kompoziční rozbor / 28
- Dalibor Janiš; Jan Štětina*, Výsledky průzkumů některých objektů Podzámecké zahrady v Kroměříži / 41
- Stanislava Ottomanská*, Dětská hřiště, dětské koutky a prostory pro děti první poloviny 20. století v projektech zahradního architekta Josefa Vaňka / 50
- Šárka Steinová*, Z péče o pražské městské sady na konci 19. a počátkem 20. století / 61
- Dagmar Fetterová; Lenka Křesadlová*, Zahradní lemovky – zajímavý detail zahradních úprav 19. století / 68

RÚZNÉ

- Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových a proměny zámku v Lužanech (*Karel Kibic*) 75/ Velikonoční řehtačky a klapačky (*Petr Vácha*) 82/ Z činnosti Metodického centra zahradní kultury v Kroměříži (*Michaela Letá; Kristina Valentová*) 84/ Projekt NAKI Zahradně-architektonická tvorba v kontextu realizace cílů národního obrození během 1. Československé republiky skončil (*Lenka Křesadlová*) 89/ Výzkumný projekt Zahradně-architektonická tvorba v období totalitních režimů v letech 1939–1989 na území České republiky (*Roman Zámečník*) 89/

RECENZE, BIBLIOGRAFIE

- Tajemství Libosadu (*Jiří Rezek*) 91/ Staré cesty v krajině středních Čech (*Karel Kuča*) 91/ Hledání kontextu (*Karel Kuča*) 92/ Alexandr Skalický st.: Historismus a secese v Náchodě v letech 1890 až 1918 (*Karel Kuča*) 93/ Památková edukace v historických zahradách a parcích: Příklady dobré praxe (*Petr Hudec*) 93/

SEMINÉŘE, KONFERENCE, AKCE

- Studijní cesta po technických a průmyslových památkách v Norsku (*Eva Dvořáková*) 94/ 50. mezinárodní konference archeologie středověku, Valtice 17.–21. 9. 2018 (*Martin Tomášek; Stanislava Kučová; Lenka Militká*) 95/ 9. výjezdní zasedání archeologů NPÚ (*Stanislava Kučová; Jan Pařez; Martin Tomášek*) 97/

RESUMÉ

Summary / 100

